PROJOPLAN

Muinaismuistolain 13 §:n mukainen neuvottelu

Fankkee 2 -asemakaava, Eura

Aika: 8.9.2026 klo 15.00-16.00
Paikka: Teams
Puheenjohtaja: Petri Tuormala
Muistion laatija: Petri Tuormala / Projoplan Oy
Osallistujat: Leena Koivisto, Satakunnan Museo
Sari Mäntylä, Museovirasto
Kari Kankaanranta, Euran kunta
Petri Tuormala, Projoplan Oy
Jussi Partanen, ARKJP

1. Neuvottelun tarkoitus

Neuvottelu järjestettiin muinaismuistolain 13 §:n mukaisena neuvotteluna Fankkee 2 -asemakaava-alueella sijaitsevan kiinteän muinaisjäännöksen huomioon ottamisesta. Tavoitteena oli arvioida kohteeseen kajoamisen edellytykset, tarvittavat arkeologiset tutkimukset sekä kohteen käsittely asemakaavan jatkovalmistelussa.

2. Kaavahankkeen tilanne ja suunniteltu maankäyttö

Asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä ja siitä on saatu mm. Satakunnan Museon lausunto. Kaavaa valmistellaan ehdotusvaiheeseen. Suunnittelualue on laaja teollisuusalue, ja alueen tuleva käyttö edellyttää tontin joustavaa suunnittelua.

Muinaisjäännös sijoittuu teollisuuskäyttöön suunnitellulle alueelle siten, että sen säilyttäminen nykyisellä paikallaan voisi rajoittaa tulevien toimintojen ja rakennusten sijoittelua. Kaavaehdotukseen päivitetään muinaisjäännöksen ajantasainen rajaus.

3. Muinaisjäännöskohde ja tehdyt tutkimukset

Alueella on tehty arkeologisia inventointeja kahdessa vaiheessa. Inventoinneissa on tunnistettu kiinteäksi muinaisjäännökseksi tulkittu kookas hiilimiilu. Kohteen yhteydessä on havaittu myös kiuasrakenne, jonka arvioidaan voivan liittyä miilumajaan. Lisäksi miilussa on havaittu mahdolliseen savukanavaan viittaava rakenne.

Kohteen tarkka ajoitus ei ole nykyisten tietojen perusteella varma. Hiilimiilu voi liittyä alueen historialliseen ruukkitoimintaan tai olla myöhempi. Kohdetta pidettiin tutkimuksellisesti kiinnostavana erityisesti siihen liittyvien rakenteiden vuoksi.

4. Kajoaminen ja tarvittavat arkeologiset tutkimukset

Museoviraston ja Satakunnan Museon edustajat katsoivat, ettei kohteen poistamiselle kaavan toteuttamisen vuoksi ole lähtökohtaista estettä, kunhan kohteella tehdään ennen kajoamista riittävät arkeologiset tutkimukset.

Tutkimuksissa tulee selvittää ja dokumentoida hiilimiilun rakenne sekä siihen liittyvät erityisrakenteet. Tutkimustapana voidaan käyttää miilun leikkaavaa koeojaa tai muuta vastaavaa avausta sekä riittäviä koeojia miilun ympäristössä. Kiuasrakenne tulee tutkia ja dokumentoida. Soveltuvista näytteistä pyritään tekemään radiohiiliajoitus.

Tutkimuksia varten valitaan arkeologinen konsultti, joka laatii tutkimussuunnitelman ja hakee Museovirastolta tarvittavan tutkimusluvan. Museovirasto arvioi tutkimussuunnitelman ja tutkimusten riittävyyden. Maastotyön arvioitiin olevan kestoltaan viikkojen, ei kuukausien, mittainen; raportointi ja näyteanalyysit jatkuvat maastotyön jälkeen.

5. Kohteen huomioiminen asemakaavassa

Neuvottelussa todettiin, että asemakaavaa voidaan viedä eteenpäin ennen kohteen poistavaa tutkimusta. Kaavaan osoitetaan muinaisjäännöskohde ajantasaisella rajauksella ja siihen liitetään ehdollinen määräys, joka mahdollistaa kohteen poistamisen kaavan toteuttamiseksi vasta riittävien arkeologisten tutkimusten jälkeen.

Kaavamääräyksen lähtökohdaksi sovittiin Satakunnassa aiemmin käytettyä vastaava muotoilu: muinaismuistolain 13 §:n mukaisten neuvottelujen perusteella kohde voidaan poistaa kaavan toteuttamiseksi sen jälkeen, kun kohteella on toteutettu riittävät arkeologiset tutkimukset.

Kaavaselostuksessa kuvataan käyty neuvottelu, kajoamisen ehdot ja tutkimusmenettely. Tämä neuvottelumuistio liitetään kaava-aineistoon. Rakentamis- tai muita kohteeseen kajoavia töitä ei saa aloittaa ennen edellytettyjen tutkimusten toteuttamista.

6. Jatkotoimenpiteet ja aikataulu

- Kaavaehdotukseen päivitetään muinaisjäännöksen rajaus ja lisätään neuvottelussa käsitelty ehdollinen kaavamääräys.
- Kaavaselostukseen lisätään kuvaus muinaismuistolain 13 §:n neuvottelusta, kohteen tutkimustarpeesta ja kajoamisen edellytyksistä.
- Euran kunta ratkaisee, teetetäänkö poistava arkeologinen tutkimus jo kaavaprosessin aikana vai myöhemmin ennen kaavan toteuttamista. Tutkimuksen tekemistä kaavaprosessin aikana pidettiin suositeltavana, mutta molemmat etenemistavat todettiin mahdollisiksi.
- Jos tutkimus käynnistetään syksyllä 2026, asiassa tulee edetä ripeästi ennen routa- ja valaistusolosuhteiden muodostamia rajoitteita.
- Arkeologinen konsultti laatii tutkimussuunnitelman ja hakee tutkimusluvan Museovirastolta. Tutkimusten kustannuksista vastaa kohteen poistamista edellyttävä hanketoimija / toteuttaja.
- Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunto Satakunnan Museolta. Museovirasto osallistuu tutkimuslupavaiheeseen.

7. Muut asiat

Todettiin, että kaava- ja vastaavissa maankäyttöhankkeissa ensisijainen arkeologisen kulttuuriperinnön viranomaisyhteys on alueellinen vastuumuseo. Museovirasto osallistuu tarvittaessa vastuumuseon arvion perusteella sekä tehtäviensä mukaisesti esimerkiksi tutkimuslupa-asioissa.

8. Muistion hyväksyminen

Muistio toimitetaan neuvotteluun osallistuneille kommentoitavaksi. Muistio katsotaan hyväksytyksi osallistujien kommentoinnin jälkeen.